

5

CÉNTIMOS

MIRREXMA

AÑO III

Sóller 4 Enero de 1919

N.º 88

PRECIOS DE SUSCRIPCION

Provincias: Un trimestre . 0·75 ptas.

Extranjero: Un año . . 6·00

Pago por anticipado —

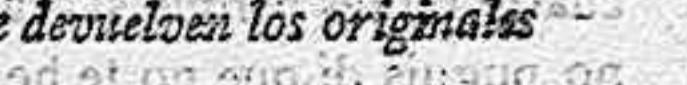

Correspondencia y Administración

Luna, 27.—SÓLLER (Mallorca)

No se devuelven los originales

SETMANARI BILINGÜE, SATÍRIC Y DE BON HUMOR

EN XERRIM

1918

Costums qu'es perdan

Com a costum hem estat obsequiats amb un Almanac de *El Felanigense*, que com sab tothom està escrit per sas millós plomas de Mallorca.

Això de fé Almanacs, ja es cosa qu'es va perdent, malaient s'ia una hermosura tan grossa com vulgueu, y es pocs setmanaris que n'editan, encara él fan per vendre, salvo *El Felanigense*, qu'el regala an es seus suscriptos, lo cual posa mes de relleu sa tant coneguda generositat d'es selanixés. Y així es, qu'un Almanac d'aquests, per regalá, an aquest té nps qu'es papé va a un uy de sa cara, es digna d'un bon elogi.

A noltros mos cridá ferm se atenció un article titulat «Dess meu Arxiu», firmat pes nostro bon amic y colaboradó don Pau Chimelis, que com sap es lectó es es mestre de s'humorisme. Heu lletjirem, y verem qu'era una serie de tres articles, y que com tot lo de don Pau, era, una veritat ra alhaca de prossa mallorquina humorística.

Idó noltros porque es nostros lectós sen pugan sé càrrec, de lo qu'es aquest Almanac d'*El Felanigense*, hem escohit des jardinet de don Pau aquesta floreta que va a continuació:

Sa miseri del senyó Juanet

El senyó Juanet es un tipo d'aquells que diuen: qui ha fet avuy fera demà y es derré baday sa derrera pesseta.

Per ell no existeix sa qüestió d'indumentari porque un traje o unes sabates li duren temps infinit y per ell es problema de sa renda es un problema tant secundari que no l'ha preocupat mai. En canvi en lo que no transjeix es en no menjá endiot per a Nadal o xot per a Pasco.

L'any passat, en so problema de ses subsistències tant grave, el senyó Juanet havia atrassat a sa renda y, per a Nadal, a sa plagieta des pis fallava sa firma des propietari a nes mesos de Septembre, Octubre y Novembre.

Es seu propietari, exigent com tots es propietaris, volia cobrá lo qu'era seu y anava de soltes. Cansat d'avisos, es

dia de Nadal, allà a la una, sen pujá a ca'l senyó Juanet y trobant sa porta uberta sen entrá per endins y el me afina assent a sa taula a devant un endiot farsit y mitja porcella rostida,

—Homo, senyó Juanet—li digué tot sorpres es propietari admirant s' espectacle—jo me creya que cuant vosté no me pagave era perque no tenja dobbés.

—Aquesta es sa veritat—co testá el senyó Juanet tan tranquil—y aquí te sa prova. Mirí aquest pobre endiot y aquesta trista porcella; precisament los he morts a tots dos perque no los porria mantenir mes.

XERRIMADES

1918

Any de desdixas y guerra, de fam y revolucions, que mos vá sembrá a trompóns miseri a demunt la terra.

Any de sa pesta dolenta, any d'huelgas accidentadas que varen essé regadas amb molta sanc innocentia. Homos cegos desgraciats, molts sense brassos ni mans y llevó millóns d'infans varen queda abandonats.

Moltes mares desgraciadas varen quedá sens sustent, es seu fiy ben, innocent morigué a sas avansadas.

Mils d'homos amb amargura se mataren per la mà; s'agio a tots los sé menjá tenguent trista sepultura.

Varen retroná es canóns mils de balas despaxxaren y allà ahont ellas arribaren mataren gent a millóns.

Florits camps fets Cementeris poblacions desmanteladas guarden, molt ben occultadas, víctimas d'aquest disveri.

Homos sabios insultaren es causants d'aquest maruell més amb aixó sols guanyaren una bala de fussell.

Més una grossa alegria tals desgracis oculta, sa guerra se v'acabá concedintse s'Amnistia.

Y es témps que mils banyeixen l'any devuit amb molt d'humó altres plorant amb tristó lamenassen y maleheixen.

A qui creure no sabem tots tenen rahons ben fundadas y en tals creencis oposadas amats lectós qu'hey ferem?

Pués lo milló es desitja que s'any nou qu'are hem entrat sigue any de felicitat y de ben está humá.

PEP NOY

De sa Regió

DE ALGAIDA

En passen de grosses segons diuen. Si es ve lo qu'han contat es un vertadé miracle d'aquests que se diuen de marca.

Se diu que a devés es més d'agost passat, que com a costum s'acabat de batra, vengueren un esbart de frares a sercà blat y xixxa, y dos frares d'aquests de Cura en captaven per sa seu. Mare de Deu, y cuant varen arribá an es seu Santuari, carregats a més no podé, se v'presentá a devant ells una senyora guapa y ben mudada y los v'dí:

—Qu'és això que duis? —Blat, contestaren.

—Y que n'heu de fé d'aqueix blat? —Farina,

—Y de sa farina que n'heu de fé? —Pa.

—Y an aqueix pá qui el se menjá? —Noltrós.

—Voltros? ¿Qué no sabeu que no es vostro, qué s'ignorant-conradó qu'el vos ha donat està en sa confiansa qu'és per la Mare de Deu?

Y la Mare de Deu som jó, y a mi may m'heu enviat rés al Cel, com tampoc heu enviat rés may a cap Sant; Y sou tans de mils que vos donau bona vida sense havé de doblegá s'esquena!

Y ademés no'hu d'olvidá que ni Jó ni cap Sant hem de manesté res y que no's necesari qu'esploteu s'ignoranci amb so nostre nom. Jo som la Mare de tots y sa més rica y som jo que los puc ajudá, y no ferlós veure qu'ells m'han de fé caridat a mí.

Si voleu blat conrau Cementés, y suant com ells suan no importará qué los esploteu. He dit Y enseguida v'á desapareixa.

Are veurem l'any que v'encara si captarán, tan avesats hey estan que los será mal de fé.

Es sercà blat los convé y hem pareix que no creurán.

DE MURO

An es colom voladó muré

Referintme a s'escrit que publicares demunt un setmanari titulat «Foch y Fum» no puc menos de contestaré diuent que t'espri quis un poc més clá y te entendrem milló, perque has de comprenda qué si tú no hagues publicat qu'eres en Jaume Serra (a) Rafalot, encare no'hu sabria, per lo que no t'havia contestat més prest.

Lletjint es teu escrit vaix veure que se referia a una distinguida familia de sa plassa de Sant Martí y a un missatje y no comprenquent jo a lo que te referias t'he volgut contestá y te deman per favó si hem vols destrirà an aquina famili estic jo illogat. M'estranya molt que parlis de missatges, perque a tú no tan sols te veurán fé de missatje sinó qu'aca barás per havé d'anà a demená llimosna pes carri,

Y desitjaría molt que no te posases més en cosas d'aquestas, perqus en tens de més necessaria.

Una de ses festas de Nadal estant dins un café veynat des teu si v'presentá es directo dels Reys y jo francament li vaix prengut: —¿Que tal, els Reys com aniran enguany? A lo que v'contestá qu'encara no havia cobrat es de l'any passat y que li esta-

vas deguent cent pessetas de sa contrata qu'havien feta (aixó es lamo de sa plassa des toros). Tambe així com ten cuidas de si som missatje te convendria més ten cuidases d'anà a pagá ses teulas que deus já fa dos any a sa taulera de cuant feres sa casa a Son Font, com també pots ana a pagar un conta que també deus a una fusteria qu'hev ha a les carre d'Alsina y creu que t'esperan amb una bona devoció. Per lo tant procura pagá aquests contas y despues ja parlarás de criats y missatges.

ES MISSATJE D'ESPORLAS

Aquí va una notici bastant estentissa, que segons informes si no'hu enviaren més prest v'assé a causa de no tenir es sis céntims des sello.

A Esporlas dia 26 de Novembre se celebrá es triunfo d'ets aliats amb un «solemne» banquete a s'«Hotel Montañés», però a los postres no resulta sa festa d'ets aliats, sinó sa des germanofíl. Aquésta colla de banyuts que se titulan germanofíl, se feren amos de tot y a totes aquellas personas que sempre havian defensat amb ardó sa causa aliada, no los admeteren a tal acte. En fin v'assé un banquete aliadofíl desfressat.

Sa paella que menjaren, v'assé regulá, a pesar que pes preu que pagaren hagués pogut essé milló. Però já se sap que a S'«Hotel Montañés» es contas son montanyosos, y se paga ben cá es lujo.

Y per acabá, demenan que constigue amb acte se nostra més energica protesta quantal banquete.

DOS ALIATS
Totas aquelles personnes que vulguin guanya bon salari venguent números d' EN XERRIM qu'és dirigescau a ca's Corresponsal, carré de Escuelas, 5 y ni daran per vendre.

Com hem dit doneu bon salari, lo qu'és conveniente per tothom.

DE FELANITX

Contestando a Guillermo Planas Caldentey me limitaré solo a decirle que se muestra muy dueño y muy señor de lo que pasa por la mente de las ya mencionadas jóvenes de la calle Nueva de esta ciudad, diciendo que dichas jóvenes no han admitido el consejo que las di en el número 80 de este semanario.

¿Puedes tu afirmar esto? Me parece que esto para ti es una cosa dificilísima, un imposible.

Referente a lo que dices que cuando vuelva a tratar de este mismo asunto ponga mi firma, creo no lo lograrás, seria gracioso que te hubieras propuesto ganar las veinticinco pesetas que ofrecía al hermano de las jóvenes, al que le dijera el nombre del autor del escrito? Sería gracioso! ja, ja, ja!

Por punto final te diré que si no te doliese el golpe recibido a causa del primer escrito que publiqué; no te habrías apresurado a ponerme vendas.

UN AMIGO VUESTRO

DE BUNYOLA
No puc menos de doná s'enborabona an aquést pollo des barrio de se Comuna pues

EN XERRIM

en tan innumerables sas simpatías que han guanyadas a sas famellas d'aquest poble, que prest veurem com servirà de jugueta a tota sa partida. En veura una atlota ja li estreny de cap a ella, sent sa bicicleta, a tirarli quatre piropos, però com que ja el coneixen resulta que ja no en fan cas y com qu'ell es més torpe qu'un papé de solfa, y això a lo més poc, no compren que fa asco an es qui el veuen y gitera an es qui l'escoltan y qu'elles cuant ell sen anat li posen una esquina mes grossa que sa de sa somera de mestre Bernat.

Com a íntim amic t'he volgut posá just quatre retxes perque si acas ten fan cualcúna no puguis di que no te he avisat.

No vulguis assé més Tenorio, que tanmateix en sos teus requiebros no els se fas remena sa coua y es teus piropos no els se passen des peus anemunt y llevó això d'insultà tan indecorós, com tú fas, nos propi d'un jove ben educat.

De modo que, a veura si t'esmednes. Tonet, no fassis mes de lloro perque sinó me propos a ferten una més salada que se que te passé cuant perderas ses trobigueras des corse y més si aquesta no t'escaliva es jovent d'aquest poble farà una protesta y una de dues o tú mos fas aná a cercá atlota a Galileya o noltros te casam amb na Mariota. He dit.

Ses joves qu'ets insultades m'han dit a mi qu'et digués que si llorades fas més te llevarán ses recadas.

EN SÀL PICADA Y SENSERE

DE SON SARDINA

Sa mitjana festa de Nadal, debutá an es teatre «Parisién» d'aquest poble se gran companyia de Titeres que dirigeix el Sr. B. y Compañía la qual resultà essé de gran èxit. Hey v'havé un gran llenassé acabant per havé de di que no hay havia entradas y hey concourtien sas mes notables y distinguidas personas. Llástima qu'aquesta companyia no clugués més números y sa funeïo no fós més llarga; però no obstante se funció resultà brillant pes gran ballet que s'afinà despues.

Primerament se risaren dues pesetas, que resultà guanyá la senyora Gordanuella que tocava ets orgas.

Después d'això se posaren a ballà. Sal música se componía d'una bandurri, un orga y una guitarra, instruments tocats pel seyó Cap Pelat, per sa dita senyora Gordanuella y pel seyó Bigots roigs, respectivament, tocaron varies pesses, sortint a ballà es Bové sense banyás que pareixia s'entrenava a edins sa Pista, pes gran meneo que feye des derreras; un casat llarc y es directo B. que bellaren en sas seus dones, lo mateix qu'és dols. Confin y es seu cunyat Verga sense dobbes, que ballaren a la desbanda; amb una paraula casi tothom vá bellà, un des que no bellà y qu'es-tave has mitx des rotlo v'assé en Marselugo.

Ses úniques senyoretas que no ballaren van essé: ses des Molí porque no en sabian; la senyoreta Rosa porque tenia ses feynes de dirigi se mirada continuament an es seu antes anemorat mestre d'escola que li estave derriba y la Sra. Blay perque es seu pensament se elevave hasta lo infinit.

A les deu y mitje s'acabà se funció y tot-hom ben aconortat de tan gran espectacle sen auaren a caseua.

CANUTO

DE SANTA MARÍA

Encara que visquem an es sigle XX, per Santa Maria anam molt atrassats en lo que se refereix a sa modernisació des poble.

Vatmostaqui qu' si una persona vol sortir es vespre ha de prendre un sin fin de preventions, pues vos topau qu'apesa d'haveri pocs fanals casi may están encoses y si están encoses casi no fan claró, lo que vol di que si un no va armat d'un fanalet està proposat a pegá castanya a qualche cantó o abre, y no tornà essé püs es mateix.

Si son es carrés son intransitables pes seu mal empedrat, y si hay v'á qualche inglesa

d'aquítes que duen es tacóns més als que sa torra d'Eiffel, pega qualche revinglada, a causa de s'empedrat y encara que siguetant sensible com vulgueu es seus tacóns volen un quart alluny. Si per desgraci heu de passá per tals carrés, am dia qu'haja plou, ja podeu aná provits de salvavidas, pues son tants es bassiots qu'hey ha per descontá si una persona se nega o arriba xop a caseua.

Llevó per mes colmo de ces desditxas hey há es tren rápido que passa a las tres per Santa María, qu'ha pres es devorment de qu'antes de passa sa nostra estació aná más apoc apoc que s'ase d'un padassé, y encuant passa per sa dita estació, prenda una tal velocitat (uns 40 ks. per hora) qu'és del tot impossible pujá es passatges

Después per acabá de fé católica la Mancomunitat, hey ha es patrons que no volen dona més qu'un petit jornal an es trabayadós, jornal tant petit que no basta per mantenir un gorrió desenat.

Y per final, acabam de sobre qu'ara s'ha privat es sé balls d'aferrals. Qu'és que an el Rectó no li convé?

Ara ja hem tirat es ball de materi ben poc noble; per viura a dins aquest poble convé mes viura a un assoll.

UN ESTORNELL

DE MANCÓ

Encara qu'aquest poble siga un poble petit es gran amb aconteixaments; no be sortim d'un enredo com ja estam asfats a dins un altre y no guanyam per sustos, però en canvi tenim de que xerrá.

Ara mos trobam en revolució continua de famelles qu'és pitjó que sa grippe que mos fe ballá sas boleres de capoll.

S'ltre vespre se li occurreix a un torrepets despreocupat, durmós una Dulcinea de per Palma, d'aquellas que tota garba los fá feix, y a modo de venejo ambulant recorre sa població mostrant sa mercancía, que cotiza a baix preu y no li falta demanda. Com prou ha fet propagada, no disposant de casa apropiada perfe, ses sevases operacions pensa establir-se a uy de lluna, però reflexionant que sa frescò de sa nit li serà perjudicial, dona fondo a una carboneria de s'entrada des poble. Sa notici de sa nova botiga produix tal alsament entre sa jovenea ganosa, que de cop tot son corregudas, truyavalot, presentant allò s'aspecte d'una movilisació de tropes revestides des seu armament.

Dies després, s'autoritat sospen a un grup de desenfeynadas jugant en bolletes y cartonet y tracta d'empeperarles per saltá a sa lley, estirant s'oreya an en Jordi y, no trobantsé elles conforme en so aná a veura sas barbes de s'hermano Bartole, que no sol teni rampa a sa ma cuant fá números per presentar receptas, sa queixen y fastornen y mes tart venguen corregudas, visites y entrevistes, súplicas mesclades amb amenasses, molt d'armolà sa garrova y com ell no afliixa van a pará an es jutjat... cau es teló y no sabem si s'ha acabat es sainete o si crueda la bola.

Senyó Batle deixi jugá ses dones en bolles petitas, que ses grosses fan cops y de veni a madurament ja sap ses consecuències; Y qu'és si está prohibit! ¿No sap que ses famelles disfruten en lo prohibit?

NEY-NEY

DE MOSCARI

GLOSADA MOSCARINA

Heu dic per qu'heu sapigué beatetas de Moscari, que visitau es Vizari, cuant pensau ningú vos veu, y cuant ja vos ne temeu vos n'anau per tot arreu a demunt un setmanari.

Diumenge has mitx de l'ofici es nostre predicadó va fer un poquet de sermon amb un poquet de malici pensanté fé un benefici, més qui tenia judici trobava qu'era un erro.

Sobre tot sia com sia, francament vuy conversá, es sermonet que va fer es populá sermoné, tot v'asse perque v'á entrá una jove per dona sa clau a sa seuia tia. Y ella en molta d'anergia ja ha comensat a crida. Trop que

no hay ha tant de mal com vosté ha suposat perque una jove ha entrat sense fé res inmortal, fet tot a un cas casual qui cuausvol pot pecá. Trop que no hay ha tant de mal, y crec més li convendria cantá una lletania an aquella que venia y li seya companya dissapte dins es corral. Y això trob que nos igual qu'entrá y xerrá en sa tia.

Beyeteta des ponent si anant a sa Vicaria hey vás per la Sacristia ferás un acte dolent y ferás posá es jovent amb un poquet de mania. Si fos de tú hey aniria pes portal de bell de dia s' hora qu'hey hagués mes gent.

Se de si part de llevant també sab sa carretera, hey envesteix per derrera si veu ningú per devant. Jo no sé com resa tant. ¡¡Jesus y qu'ets d'innorant, ella fa de bugadera!!

UN LLORO MUT.

Tenda de mobles

GUIEM CALVO

Carré de sa Rectoria, 16 - SOLLER

Tallé de fusteria y mobles

Mobles de maderas sanas, fabricats en tal Tallé

També san de lo més bé portas, somiers y persianas.

Heu fan tot de lo milló:

Baratura y perfacció.

XERRIMADES

Darrera estocada que com a Secretaris des nostro President Blanco y Negro, do nam a sa querella promoguda pel Sen Rafael de Maia, la qual injusta, com sap tot Soller en general.

Comensam fent constá an es nostros benavolguts lectors, que terim en cartera un radiograma amb fecha atrassada, des nostro President, el qual mos diu que per sa seva part done per acabada sa polènica, pero noltros, volem, con deim, per garli sa derrera estocada, perque «el bon peix per qui sal mareix» diuen es valencians.

A continuació va sa liquidació de sa poénica.

Diu el Sen Refel que si es nostro President ha fet peperots anant a inisse y a prossessons, ha estat per apagagarsé sa fam. Noltros opiniam qu'aquets actes honren a qui los comet, y feim constá en tota sa extensió de sa paraula que noltros dos secretaris petits com som, perque encara no hem prebit ni hem feta sa primera comunio, enviam un millo de gracies a sas dues primeras autoridades de Soller y altres entitats conegudas, elles aixugadores de llàgrimas las cuales contribueixen a apegarmos sa fam com diu el Sen Refel.

Si, si, caritativas personias, mil gracies. Vos prometem que an esse grans, noltros, sa nostre jermaneta y mumare sempre heu tendrem ei conta.

Mos diu també el Sen Refel en sa darrera xerrimada com a amenassa que «otro gallo cantara». Noltros li aseguram que durant totas sas festas a demunt es nostro fogó no ni ha cantat cap, ni quic qui riqui, ni betsá.

¿Cá pelut y no v'as d'aigó?

Cuant acabis es dobbes de sa madona Nicona te heurem de nombra a Soller gran jefe des bandolés.

ES SECRETARIS VÉRDADES

De demà a vuit dias, a Soller se feran els Reys.

Estam segús qu' anirà bé, essent qu'es nostre amic Miquel Formatje sera es papé del Rev Herodes, y en Jaume Chimeney y en Pep Serra de doctós.

Desitja'n sia un verte exit.

Des Port de Soller mos notifican:

Es vigilant des cap i' es m' ill des termo. metro des Port de Soller mos ha notificat se despedida d'un pop, pasant per sa punta des moll lo qu'ha ocasionat que ses sis, hasta de menós d'edat y tot el rodejaren hasta devés las onse o les doste de sa nit. La cuestió es que sas sis se posaren tan alarmadas que hasta el tio Massó d' es Port, no las va podé aturá. Llástima qu'aquest pop no las fés vendrà sas xeras per ferli un esquenay.

Sas familiars ploraren amargament per se injustici de qu' han estades víctimas, a causa des rellevo de S'illot, lo que ocasionarà una desbandada de peix qu'heurem d'abandonar completament.

UN PESCADÓ DE NIT

CORRESPONDÈNCIA

Corresponsal de Muro. — A qué, no endavinau com sabem que sou francófisió en que vos despediu a la francesa.

Corresponsal de Buñola. — En cuant aquell amic vostre vulgi enviá res d'allà, no precia sa heu mostri a ningú. Que mos so envii directement a noltros.

Corresponsal de Pollensa. — Hem rebut s'import qu'és de tota conformitat. Memoris de tots y gracias.

Corresponsal de Manacó. — Hem rebut s'import aquell y a més d'esse de tota conformitat mos tereu doná botets d'alegria. E qu'una persona seheu... vos ja sabeu lo que vo' em di. Gracies sobreto. Recuerdos de sa Redacció.

Máquinas de COSER

Depósito de máquinas para coser y bordar de la acreditada marca

WERTHEIM RÁPIDA

Se admiten toda clase de reparaciones.

Enseñanza de bordar gratis a los compradores de dichas máquinas.

Se venden instrumentos de música y piezas de música de todas clases.

GUILLERMO CALVO

Rectoria, 16 = SOLLER

Dielaris per 1919

De venta a s'Imprenta d'en Calatayud y C. Lluna 27. — SOLLER

Torróns

Sebreu to's així com sona que per torrons de primera de tota especi y maniera pero tot de classe bona, tan barato qu'un no'hu creu no'hu de doné altre passa.

mes qu'aná a s'Estany de Plaça

Tenda de Comestibles (Ca'n Pufxet) de Gabriel Pomar, Plassa de sa Constitució — SOLLER.

CALENDARIS AMERICANS

Y BLOCKS PER 1919

Preu, baratissims De venta a s'Imprenta d'en Calatayud y C. Lluna 27. — SOLLER

Soller, Tip. Moderna de Calatá, ud y C.